

Scenariusz lekcji geografii

TEMAT: Położenie, obszar i granice Polski

CEL OGÓLNY: Zapoznanie uczniów z położeniem Polski na mapie Europy i świata oraz przebiegiem granic w Polsce.

CELE OPERACYJNE:

1. Uczeń potrafi określić położenie fizyczno – geograficzne Polski.
2. Uczeń potrafi określić położenie matematyczne Polski i podać jego konsekwencje.
3. Uczeń potrafi określić położenie polityczne Polski na mapie świata.
4. Uczeń potrafi wskazać głównych sąsiadów Polski.
5. Uczeń potrafi ocenić położenie komunikacyjne Polski w Europie.

METODA:

- opisu aktywnego
- wykład nauczyciela

FORMA: grupowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Podręcznik: Geografia Polski – Jan Mordawski, Wojciech Wiecki

Tablice geograficzne

Atlas geograficzny Polski

Ścienna mapa fizyczna Polski

mapy konturowe Polski

zeszyt przedmiotowy

PLAN METODYCZNY

Ogniwa lekcji	Czynności docelowe ucznia	Czynności ucznia zadania	Czynności nauczyciela	Środki dydaktyczne
WSTĘPNA	<ul style="list-style-type: none">• zapisują temat	<ul style="list-style-type: none">• uczniowie dobierają się w grupy	<ul style="list-style-type: none">• zapoznanie uczniów z celem ogólnym lekcji• podanie tematu lekcji• podział klasy na grupy• wyjaśnienie zadań, które mają wykonać uczniowie	<ul style="list-style-type: none">• zeszyt przedmiotowy, podręcznik, atlas, mapy konturowe, tablice
GŁÓWNA	<ul style="list-style-type: none">• wybieranie szefa grupy, który pokieruje ich pracą• opracowują	<ul style="list-style-type: none">• uczniowie wykonują zadania, których treść otrzymali na kartkach	<ul style="list-style-type: none">• nadzorowanie pracy uczniów• czuwanie nad prawidłowością wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none">• zadania do pracy w grupach, kartki papieru, przybory do

	odpowiedzi na kartkach papieru	<ul style="list-style-type: none"> wysłuchanie kolegi i korygowanie błędów 	<ul style="list-style-type: none"> ocena pracy uczniów 	pisania
KOŃCOWA	<ul style="list-style-type: none"> indywidualnie uczniowie zapisują wnioski do zeszytu 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąganie wniosków ogólnych dotyczących położenia Polski w Europie i na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> ukierunkowanie uczniów w celu wyciągnięcia właściwych wniosków podanie notatki uczniom do zeszytu 	

Zadania dla poszczególnych grup

Grupa 1

Na podstawie atlasu i podręcznika określ położenie matematyczne Polski i podaj jego konsekwencje. Wyznacz matematyczny środek Polski.

Oblicz różnicę czasu słonecznego między krańcem wschodnim i zachodnim Polski.

Grupa 2

Na podstawie podręcznika, atlasu i tablic geograficznych określ przebieg granic Polski, podaj ich długość oraz wskaż główne przejścia graniczne Polski z tymi państwami.

Grupa 3

Na podstawie podręcznika oraz atlasu określ położenie hydrologiczne Polski oraz wskaż rzeki graniczne Polski.

Grupa 4

Na podstawie podręcznika oraz atlasu określ położenie Polski na tle struktur geologicznych Europy. Wskaż przebieg geologicznej granicy Polski.

Grupa 5

Na podstawie podręcznika oraz atlasu oceń położenie komunikacyjne Polski w Europie. Wskaż główne szlaki tranzytowe przebiegające przez nasz kraj.

Notatka podana przez nauczyciela

Centralne położenie Polski w Europie

Centralne położenie Polski w Europie określają cechy:

1. **Tranzytywność** – krzyżowanie się na terytorium Polski europejskich korytarzy komunikacyjnych: wschód – zachód i północ – południe
 - a) korytarze transportowe o kierunku równoleżnikowym (wschód – zachód)
 - korytarz przez zachodnią Europę od Półwyspu Iberyjskiego przez Francję, Belgię, Holandię, Niemcy, Polskę, Białoruś do Rosji; korytarz na terenie Polski określany jest jako środkowopolski korytarz transportowy, wyznaczają miasta i przejścia graniczne- Lizbona,, Madryt, Paryż, Bruksela, Berlin, przejście graniczne we Frankfurcie nad Odra, Warszawa, przejście w Terespolu, Mińsk oraz Moskwa; na terenie Polski jest modernizowany – rozpoczęto budowę autostrady oraz unowocześnia się linię kolejową; tym szlakiem biegną ponadto gazociąg jamajski i ropociąg *Przyjaźń*,
 - korytarz przez południowe regiony Francji, Szwajcarii, Niemiec, Polski na Ukrainę – do Lwowa i Odessy; na terenie Polski określany jest jako południowopolski korytarz transportowy; również na tym szlaku transportowym trwa budowa autostrady i modernizowana jest kolej.
 - b) korytarz transportowy o kierunku południkowym – składa się z budowanej od kilku lat linii kolejowej i autostrady; łączy Szwecję i Finlandię (połączenie promowe) z Polską i biegnie dalej przez Czechy, Słowację, Węgry, Jugosławię i Bułgarię do Grecji.

2. Pomostowość

- **pomost bałtycko – czarnomorski Via Intermare** - najkrótsze połączenie transportowe Morza Bałtyckiego z Morzem Czarnym, o długości 1300 km (Gdańsk – Odessa); wpływa zasadniczo na rozwój gospodarczy kontaktów między Polską i Ukrainą; Przebieg pomostu wyznacza droga i linia kolejowa z Gdańska przez Warszawę, Lublin, Lwów do Odessy.
 - **pomost bałtycko- adriatycki Gdańsk – Triest** (długości 1100 km) i **Szczecin - Triest** (długości 900 km) – najkrótsze połączenie z Morzem Adriatyckim; ma ogromne znaczenie dla współpracy gospodarczej między Polską, Czechami, Austrią, Włochami i Słowenią; rozwój połączeń transportowych ograniczają jednak Sudety i Alpy Wschodnie.
 - **szlak transportowy Via Baltica** – łączy Finlandię (żegluga promowa przez Zatokę Fińską), Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę z europejską siecią transportową z pominięciem Rosji; pozwala tym krajom na ograniczenie wpływów Rosji.
3. **Położenie na granicy systemów militarnych i gospodarczych** – wschodnia granica Polski od 1999 roku jest granicą Paktu Północnoatlantyckiego NATO i wkrótce (prawdopodobnie od 2004 r.) będzie granicą Unii Europejskiej.

Tabela: Polska na tle państw europejskich w 2000 r.

Państwa	Obszar (tys. km ²)	Ludność (mln)	PKB na 1 mieszkańca
---------	---------------------------------	----------------	---------------------

			(tys. USD)
Państwa należące do Unii Europejskiej			
Austria	83,9	8,2	23,3
Belgia	30,5	10,2	22,1
Dania	43,0	5,3	30,4
Finlandia	338,1	5,2	23,5
Francja	549,0	58,9	21,8
Grecja	132,0	10,6	10,5
Hiszpania	506,0	39,5	14,0
Holandia	41,5	15,9	22,9
Irlandia	70,3	3,8	24,8
Luksemburg	2,6	0,4	31,1
Niemcy	357,0	82,0	22,6
Portugalia	92,0	10,0	10,5
Szwecja	450,0	8,9	25,6
Wielka Brytania	244,1	58,8	23,8
Włochy	301,3	57,3	18,6
Wybrane państwa kandydujące do Unii Europejskiej			
Czechy	78,9	10,3	4,8
Polska	312,7	38,6	4,1
Słowacja	49,0	5,4	3,7
Słowenia	20,3	2,0	10,1
Węgry	93,0	10,0	4,6
Inne wybrane państwa			
Bulgaria	111,0,	8,2	1,5
Rosja	17075,4	147,2	2,8
Rumunia	238,4	22,4	1,5
Ukraina	603,7	50,7	0,8

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny 2001, GUS, Warszawa